

promoveerd tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen op een proefschrift getiteld: Immunological detection of oncornaviruses in normal and neoplastic tissues from individual animals.

De heer J. Th. ter Horst, wiens fotowerk in diverse jaargangen van het Natuurhistorisch Maandblad prijkt, ontving van de Fédération Internationale de l'art Photographique, waarbij 50 landen zijn aangesloten, de hoge onderscheiding van „Artiste”; voor een amateurfotograaf betekent dit het summum!

NATUURHISTORISCH MUSEUM

Programma der rondreisexpositie:

„zwemmen - kruipen - lopen - vliegen”

28 juni - 7 augustus te Maastricht in het Museum.
24 augustus - 12 september in Venray in het gebouw van de scholengemeenschap Jerusalem, Eindstraat 10.

VERSCHENEN

PUBLICATIES VAN HET NATUURHISTORISCH
GENOOTSCHAP IN LIMBURG

Reeks XXI, 1971.

Dr. J. Hofker: Studies of Foraminifera. Part III.

Prijs voor leden f 35,—, voor niet-leden f 40,—.

Verkrijgbaar aan het Natuurhistorisch Museum.

ATLAS PROVISOIRE DES INSECTES DE BELGIQUE
cartes 401 - 500.

édité par Jean Leclercq.

Collaboration scientifique: Marcel Leclercq, Fernand Wolf.

Collaboration technique: Robert Depireux, Christian Wonville.

Cartes 501 à 600.

Cartographie des Invertébrés Européens

Promoteurs: John Heath (Monk Wood)

Jean Leclercq (Gembloux)

Edition et distribution: Faculté des sciences agronomiques de l'état. Zoölogie générale et faunistique, Gembloux (B.).

Prix B.Frs. 128,—.

UITGEDACHT, DAGJE UIT

SAVELSBOS TE MOERSLAG

Op de oostelijke helling van het Maasdal tussen de dorpen Cadier en Keer en St. Geertruid ligt het staatsnatuurreservaat het „Savelsbos”, 175 ha groot, dat eigenlijk verscheidene boscomplexen omvat, waaronder het eigenlijke Savelsbos, het Eynderbos, het Rijckholterbos en het bos op de Riesenberg. Zij stofferen als een langgerekte coulisse de grillig gevormde randen van de oostelijke Maasdalhelling. Het plateau zelf ligt gemiddeld 130 meter boven de zeespiegel en 80 tot 90 meter boven de Maasvallei.

Het Savelsbos strekt zich uit als een coulissenbos over een lengte van 6 km. Het grootste gedeelte van het bos, t.w. ongeveer 175 ha, is eigendom van het Ministerie van C.R.M. en als natuurreservaat in beheer bij het Staatsbosbeheer.

Na een doorbraak van de Maas ca. 200.000 jaar geleden heeft deze rivier zich hier een dal van 3 tot 4 km breedte ingeslepen, dat aan beide zijden door steilranden wordt ingesloten. De begrenzing aan de westzijde is de St. Pietersberg en aan de oostzijde het hierboven genoemde gebied.

De Maasdalhelling wordt op diverse plaatsen doorbroken door droge insnijdingen, zgn. droogdalen, die ook wel „dellen” of „grubben” worden genoemd. De grubben ontstaan door erosie ten gevolge van menselijk verkeer, vormen de natuurlijke verbindingswegen van de dorpen op het plateau met de plaatsen in het Maasdal. In het bos gaven zij tevens natuurlijke grenzen aan, waardoor verschillende onderbenamingen ontstonden. Hierop wijzen de volgende namen: de Riesenberg, de Trichterberg, het Savelsbos, alsmede het Ryckholter- en Eysderbos.

Door deze hoge ligging van het plateau is het bos van verre zichtbaar en als groenstrook in het landschap van onschatbare waarde. De opbouw van deze Maasdalhelling is in enkele oude grint- en mergelgroeven mooi te zien. Van de aanwezigheid van deze materialen maakte de mens een dankbaar gebruik.

Hier tonen zich de lagen aan het oog, zoals ze boven elkaar zijn afgezet. Men ziet het krijt in de ondergrond, waarboven achtereenvolgens het fijn zand, grof zand en grint en daarna de löss. Door diverse invloeden zijn er lagen weggespoeld en elders afgezet, terwijl hierdoor andere gesteenten aan de oppervlakte kwamen. Dit is in de natuurlijke plantengeselschappen en bostypen te herkennen.

De belangrijkste toegangen tot die bosgebieden zijn:

a. Het bezoekerscentrum van het Staatsbosbeheer, Moerslag 14, aan de weg van Sint Geertruid naar Eijsden. Bereikbaar via de Mergellandroute (bij ANWB-bordje 64 van die route links afslaan). Per bus is het bezoekerscentrum van Maastricht uit bereikbaar met lijn 3 (uitstappen halte kerk St. Geertruid), en met lijn 1 (uitstappen bij halte Risac en daar linksaf de St. Geertruiderweg inslaan). Beide buslijnen hebben een halte op het Stationsplein te Maastricht. Van het bezoekerscentrum uit, waar allerlei bijzonderheden over bodem, planten- en dierenwereld van het natuurreservaat zijn uitgebeeld of tentoongesteld, kunt u prachtige wandelingen maken. Tegenover het gebouwtje ligt een kleine parkeerplaats.

Het bezoekerscentrum is elke zaterdag en zondag geopend van 11 tot 17 uur; een receptionist kan alle gewenste inlichtingen verstrekken.

b. De parkeerplaats links van de weg Gronsveld-Eckelrade, bestaande uit een verlaten mergelgroeve. Steil oprijzende krijtwanden en een kleine „grot” getuigen van de voorbij mergelwinning.

Wandelingen. De 5 wandelingen die zijn uitgezet kan men alle beginnen bij het bezoekerscentrum, Moerslag 14 te St. Geertruid, alwaar de routes op een oriëntatiebord staan aangegeven. Ze zijn in het veld aangeduid door paaltjes met gekleurde koppen. Hun duur is als volgt: blauw $\frac{1}{2}$ uur; geel 1 uur; rood 2 uur; groen $2\frac{1}{2}$ uur; wit $3\frac{1}{2}$ uur. Elke wandeling voert weer naar het bezoekerscentrum terug.

Langs de blauwe wandelweg is in het seizoen een natuurpad uitgezet. Wanneer duizenden bloeiende planten de bosbodem met kleurgolven overdekken, staan overal langs deze route meer dan 100 naam-bordjes, met een korte uitleg die van deze wondere wereld vertelt.

Men kan er in grote getale de volgende planten aantreffen: o.a. adelaarsvaren, bochtige smele, lelietjes van dalen, viooltje, grote veldbies, valse salie, veelbloemige salomonszegel, gewone sleutelbloem, bosanemoon, muskuskruid, etc. De aanwezigheid van kalk in de direkte ondergrond wordt aangetoond door het voorkomen van de bosrank en overjarig bingelkruid.

De dierenwereld in het bos is vertegenwoordigd door konijn, eekhoorn, das, steenmarter en bunzing, terwijl van de vogels kunnen worden genoemd buizerd, torenvalk, ekster, houtduif, groene en bonte specht, grote lijster, zanglijster, koolmees, staartmees, pimpelmees, matkop, glanskop e.a.

In de rode wandelweg is als bijzondere attractie één van de steilste hellingen van Zuid-Limburg opgenomen. Een trap van 155 treden loopt van de top van de helling naar beneden.

Vanaf mei tot en met augustus worden elke zaterdag en zondag om 15.00 uur rondwandelingen vanuit het bezoekerscentrum georganiseerd (Moerslag 14 dus).

Het bezoekerscentrum is enkel vóór en ná de wandelingen geopend.

JOCHUMHOF TE STEYL

De botanische tuin is dagelijks geopend van 14.00-18.00 uur. Buiten de vaste openingstijden is groepsbezoek op aanvraag mogelijk. Groepen van 20 of meer personen krijgen een reductie van 25%. De entree bedraagt voor volwassenen f 1,— p.p., kinderen tot 12 jaar hebben onder geleide toegang voor 0,50 p.p. Voor schoolbezoek geldt een tarief van f 0,25 p.p.